# T015 BD VI 200-Q10-P10-99 Phạm Chí Trưởng Trảo-Các Duyên

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

99- Truyeän Veà Phaïm Chí Tröôøng Traûo

Moät thuôû noï, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, coù moät vò Phaïm chí teân laø Ñieät Söû, oâng coù hai ngöôøi con, con trai teân laø Tröôøng Traûo vaø con gaùi teân laø Xaù-lôïi. Tröôøng Traûo raát thoâng minh, hoïc roäng hieåu nhieàu vaø gioûi tranh luaän. Heã moãi laàn tranh luaän vôùi chò laø Xaù-lôïi thì oâng thöôøng thaéng, nhöng töø ngaøy ngöôøi chò mang thai, thì Tröôûng Traûo khoâng thaéng ñöôïc chò nöõa. Luùc aáy Tröôøng Traûo suy nghó: “Tröôùc kia chò ta tranh luaän vôùi ta thì chò thöôøng khoâng baèng ta, nhöng töø luùc mang thai, chò laïi hôn haún ta. Ñoù laø söùc maïnh phöôùc ñöùc cuûa baøo thai. Neáu ñöùa con aáy ra ñôøi, luaän bieän taát phaûi hôn ta. Vaäy ta phaûi ñi caùc nôi tìm hoïc boán boä Veä-ñaø, möôøi taùm thöù phöông thuaät, sau ñoù veà nöôùc, ta seõ tranh luaän vôùi chaùu”. Nghó xong, Tröôøng Traûo ñi veà phía Nam Thieân truùc ñeå hoïc taäp caùc luaän, theà raèng: “Neáu khoâng thoâng suoát, trôû thaønh vò thaày baäc nhaát, thì chaúng caét moùng tay.” Trong khi ñoù ôû nhaø, ngöôøi chò Xaù-lôïi mang thai ñuû möôøi thaùng, sinh ñöôïc moät beù trai. Döïa theo teân meï, beù trai ñöôïc ñaët teân laø Xaù-lôïi-phaát. Xaù-lôïi-phaát töôùng maïo khoâi ngoâ khaùc thöôøng, laïi thoâng minh trí tueä, hoïc roäng. Caùc luaän, khoù ai coù theå ñoái ñaùp vôùi Xaù-lôïi-phaát. Moät hoâm, caùc Phaïm chí trong thaønh Vöông xaù ñaùnh chieác troáng lôùn baèng vaøng ñeå taäp hôïp taùm ngaøn öùc daân chuùng, cuøng tuï hoäi taïi nhaø tranh luaän. Xaù-lôïi-phaát môùi taùm tuoåi cuõng ñeán ñoù, thaáy boán toøa cao ñöôïc thieát laäp, beøn hoûi moïi ngöôøi: –Thieát laäp boán toøa cao kia laø muoán ñôïi ai vaäy? Moïi ngöôøi traû lôøi: –Toøa thöù nhaát daønh cho quoác vöông, toøa thöù nhì daønh cho thaùi töû, toøa thöù ba cho quan ñaïi thaàn, coøn toøa thöù tö daønh cho luaän só. Xaù-lôïi-phaát nghe noùi, lieàn leân ngoài treân toøa cao, nôi daønh cho luaän só. Luùc aáy caùc Phaïm chí kyø cöïu ñöùc ñoä cuøng taát caû ñoà chuùng cuûa hoï ñeàu kinh ngaïc nghó raèng: “Caùc luaän só chuùng ta, neáu tranh luaän vôùi ñöùa beù kia, duø chieán thaéng cuõng chöa phaûi vinh döï, coøn neáu thua thì laø ñieàu raát xaáu hoå nhuïc nhaõ”. Nghó xong, caùc Phaïm chí lieàn sai moät Baø-la-moân nhoû thuoäc haøng haï toïa ñeå cuøng luaän nghò vôùi Xaù-lôïi-phaát. Hai beân cuøng vaán ñaùp vôùi nhau, ngoân töø lyù luaän cuûa vò Baø-la- moân ñeàu beá taéc. Hoï laàn löôït ñöa leân ngöôøi naøy ngöôøi kia, cho ñeán caùc luaän só haøng thöôïng toïa, thì cuoäc tranh luaän cuõng khoâng quaù maáy phen ñeàu thua. Luùc aáy Xaù-lôïi-phaát luaän nghò chieán thaéng, noåi tieáng khaép möôøi saùu nöôùc lôùn gaàn xa laø baäc trí tueä, hoïc roäng bieát nhieàu, ñoäc ñaùo khaùc ngöôøi. Moät hoâm, ôû taïi thaønh Vöông xaù, Xaù-lôïi-phaát leân laàu cao ñeå ngaém nhìn phong caûnh xung quanh. Thaáy daân chuùng trong thaønh nhoùm hoïp vui chôi trong ngaøy leã, Xaù-lôïi-phaát chôït nghó: “Caûnh xoân xao kia moät traêm naêm sau cuõng ñaâu coøn gì”. Nghó xong, Xaù-lôïi-phaát böôùc xuoáng laàu. Sau ñoù,

Xaù-lôïi-phaát xuaát gia caàu ñaïo vôùi ngoaïi ñaïo. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân môùi thaønh Chaùnh giaùc; möôøi saùu nöôùc lôùn chöa ai hay bieát. Nhö Lai vì loøng Ñaïi töø bi muoán giaùo hoùa chuùng sinh, neân sai Tyø-kheo A-tyø ñaép y, oâm baùt vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc.

Luùc aáy Xaù-lôïi-phaát thaáy Tyø-kheo A-tyø oai nghi khoan thai ñaùng chieâm ngöôõng, beøn töï hoûi: “Ñaây laø ai, maø phöôùc ñöùc nhö theá? Töø tröôùc tôùi giôø ta chöa gaëp vò naøy.” Xaù-lôïi-phaát beøn böôùc ñeán hoûi Tyø-kheo: –OÂng phuïng thôø vò Thaày naøo maø coù pheùp taéc nhö vaäy? Tyø-kheo A-tyø duøng keä ñaùp: Thaày toâi, trôøi trong trôøi Chí toân trong ba coõi Töôùng toát, thaân tröõïng saùu Thaàn thoâng daïo hö khoâng. Tyø-kheo A-tyø noùi keä xong beøn ñöùng im laëng. Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi A-tyø: –Thaày oâng dung maïo trang nghieâm, thaàn thoâng, trí tueä… nay toâi môùi ñöõïc nghe, vaäy Thaày oâng ngoä ñaïo gì maø ñöõïc nhö vaäy? Tyø-kheo A-tyø duøng keä ñaùp: Trí tueä khöû naêm aám Nhoå saïch möôøi hai caên Chaúng tham vui trôøi, ngöôøi Taâm tònh môû phaùp moân. Luùc aáy Xaù-lôïi-phaát laïi hoûi Tyø-kheo A-tyø: –Ñoái vôùi lôøi Thaày oâng daïy, oâng ñaõ hoïc ñöõïc bao laâu vaø ñaõ hoïc taäp ñöõïc phaùp gì? A-tyø cuõng duøng keä ñaùp: Tuoåi ñôøi toâi coøn nhoû Söùc hoïc laïi noâng caïn Laøm sao noùi cho ñuùng Giaùo nghóa roäng cuûa Phaät. Xaù-lôïi-phaát laïi noùi vôùi A-tyø: –Nhöõng ñieàu Thaày oâng chæ daïy, raát mong oâng chæ daïy laïi cho. Luùc aáy A-tyø laïi noùi keä ñaùp: Trong taát caû caùc phaùp Nhaân duyeân sinh khoâng chuû. Döùt taâm ñaït boån nguyeân Neân goïi laø Sa-moân. Xaù-lôïi-phaát nghe keä, taâm lieàn toû ngoä vaø chöùng ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Baáy giôø, Muïc-kieàn-lieân thaáy Xaù-lôïi-phaát maët maøy hôùn hôû, beøn hoûi: –Xöa kia toâi vaø baïn ñaõ coù lôøi theä öôùc: Neáu ai ñöõïc phaùp vò cam loä tröôùc, thì phaûi noùi cho ngöôøi coøn laïi bieát. Nay toâi thaáy baïn döôøng nhö coù sôû ñaéc, neân veû maët hôùn hôû nhö theá? Luùc aáy Xaù-lôïi-phaát lieàn ñoïc ba laàn baøi keä treân cho Muïc-kieàn-lieân nghe. Muïc-kieàn- lieân nghe xong, taâm yù ñöõïc môû toû, cuõng chöùng ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Baáy giôø Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân ñeàu chöùng ñöõïc ñaïo quaû, trong loøng vui möøng, trôû veà keå heát söï vieäc treân cho ñoà chuùng nghe vaø noùi: –Hoâm nay, ta muoán ñeán choã Phaät ñeå xin xuaát gia; vaäy yù caùc ngöôi theá naøo? Caùc ñeä töû ñeàu baïch vôùi thaày: –Nay Ñaïi sö muoán hoïc taäp theo lôøi daïy cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm, ñeä töû chuùng con cuõng xin theo thaày.

Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân nghe ñoà chuùng noùi nhö vaäy, moãi ngöôøi daãn hai traêm naêm möôi ñeä töû cuûa mình ñi theo Tyø-kheo A-tyø ñeán vöôøn truùc Ca-lan-ñaø. Ñeán nôi, thaáy Ñöùc Phaät Theá Toân coù ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp, aùnh saùng chieáu soi nhö traêm ngaøn maët trôøi, trong loøng moïi ngöôøi ñeàu vui möøng, böôùc ñeán ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, xin ñöõïc xuaát gia. Ñöùc Phaät chaáp nhaän vaø goïi: –Laønh thay, Tyø-kheo! Raâu toùc treân ñaàu Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân vaø ñoà chuùng töï rôi ruïng, thaân maëc phaùp phuïc, trôû thaønh caùc Sa-moân, ñaày ñuû ba Minh, saùu pheùp Thaàn thoâng, taùm phaùp Giaûi thoaùt; ñöõïc trôøi, ngöôøi toân kính. Baáy giôø, Phaïm chí Tröôøng Traûo nghe Xaù-lôïi-phaát ñaõ xuaát gia nhaäp ñaïo, loøng buoàn baõ töùc giaän vaø noùi:

–Xaù-lôïi-phaát laø chaùu cuûa ta, baûn taùnh trí tueä, quaùn thoâng taát caû caùc saùch. Caùc luaän sö kyø cöïu cuûa möôøi saùu nöôùc lôùn ñeàu phaûi baùi phuïc. Vì sao boãng nhieân laïi xaû boû danh voïng cao sang ñeå phuïng thôø Cuø-ñaøm? Noùi xong, Tröôøng Traûo töø Nam Thieân truùc lieàn ñeán choã Phaät ñeå tranh luaän vôùi Ngaøi. Luùc aáy Theá Toân baûo Tröôøng Traûo: –Ñieàu thaáy bieát cuûa ngöôi khoâng phaûi laø con ñöôøng ñi ñeán Nieát-baøn roát raùo. Phaïm chí nghe Phaät noùi, im laëng khoâng ñaùp. Ñöùc Phaät noùi ba phen nhö vaäy, Phaïm chí cuõng im laëng. Baáy giôø, thaàn Kim cang Maät Tích töø treân hö khoâng, duøng chaøy Kim cang ñònh ñaùnh treân ñaàu Phaïm chí. Kim cang Maät Tích noùi: –Neáu ngöôi khoâng traû lôøi, ta seõ duøng chaøy Kim cang ñaäp naùt thaân nhaø ngöôi. Luùc aáy Phaïm chí raát sôï haõi, toaøn thaân öôùt ñaãm moà hoâi, chaúng bieát troán ñi ñaâu, giaáu maët nôi naøo, lieàn haï mình chòu khuaát phuïc. Phaïm chí sinh taâm kính phuïc ñoái vôùi Phaät vaø caàu xin xuaát gia laøm ñeä töû Phaät. Ñöùc Phaät nhaän lôøi vaø goïi: –Laønh thay, Tyø-kheo! Raâu toùc cuûa vò aáy töï rôi ruïng, thaân maëc phaùp phuïc, trôû thaønh Sa-moân, sieâng naêng tu taäp, chaúng bao laâu chöùng ñaéc quaû A-la-haùn. Caùc Tyø-kheo thaáy vieäc aáy, beøn baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Tyø-kheo Phaïm chí naøy ñôøi tröôùc laøm ñöôïc phöôùc laønh gì, maø nay boû taø theo chaùnh, gaëp Phaät Theá Toân, ñöôïc xuaát gia, ñaéc ñaïo nhö theá? Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng haõy laéng nghe, Ta seõ giaûi thích roõ. Thuôû xöa, caùch nay voâ löôïng kieáp, taïi nöôùc Ba-la-naïi coù moät vò Bích-chi-phaät ñang ngoài thieàn tö duy trong moät khu röøng. Luùc aáy coù naêm traêm teân cöôùp, chuyeân cöôùp boùc cuûa ngöôøi. Hoï ñònh vaøo khu röøng aáy. Teân caàm ñaàu tröôùc sai moät teân vaøo röøng xem coù ai khoâng, thaáy vò Bích-chi-phaät ñang ngoài thieàn döôùi goác caây, gaõ lieàn baét troùi daãn ñeán choã teân caàm ñaàu, teân caàm ñaàu ñònh gieát Bích-chi-phaät. Luùc aáy vò Bích-chi-phaät suy nghó: “Neáu Ta laøm thinh ñeå haén gieát Ta, töùc laøm cho toäi nghieäp cuûa haén theâm lôùn vaø haén seõ bò ñoïa ñòa nguïc khoâng coù ngaøy ra khoûi, vaäy baây giôø ta phaûi hieän caùc thaàn bieán, laøm cho haén tin phuïc”. Nghó roài, vò Bích-chi-phaät thaân bay leân hö khoâng, xuaát hieän ôû phía Ñoâng, aån ôû phía

Taây, xuaát hieän ôû phía Nam, aån maát ôû phía Baéc, thaân tuoân ra nöôùc löûa, hoaëc hieän thaân hình to lôùn ñaày khaép hö khoâng, roài hieän nhoû laïi… vò Bích-chi-phaät xoay vaàn hieän möôøi taùm thöù bieán hoùa nhö vaäy. Boïn cöôùp thaáy söï thaàn bieán, trong loøng sôï haõi. Taát caû ñeàu suïp laïy, chí thaønh quy y saùm hoái. Vò Bích-chi-phaät nhaän söï saùm hoái cuûa boïn cöôùp, sau ñoù hoï saém söûa caùc moùn aên ngon ñeå thænh Ngaøi cuùng döôøng. Cuùng döôøng xong, hoï phaùt nguyeän roài ra ñi. Nhôø coâng ñöùc naøy, maø trong voâ löôïng kieáp keû aáy khoâng bò ñoïa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû; thöôøng sinh leân coõi trôøi, coõi ngöôøi, thoï höôûng söï vui söôùng coõi trôøi, cho ñeán ngaøy nay gaëp Ta, ñöôïc xuaát gia ñaéc ñaïo. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc thaày neân bieát, teân caàm ñaàu boïn cöôùp luùc baáy giôø, nay chính laø Tyø-kheo Phaïm chí Tröôøng Traûo vaäy. Luùc aáy caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu vui möøng thöïc haønh.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*